

gemeente
Haarlemmermeer

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

Cluster
Contactpersoon
Doorkiesnummer
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

2013/11177 ★
Projecten
dhr. M.F.U. ter Horst
0900 -1852
13.0056135\adv
1
Voortgangsrapportage Convenant Duurzaamheid A4
Zone West

Verzenddatum
- 5 MAART 2013

Geachte heer, mevrouw,

Op 23 april 2012 hebben wij een convenant duurzaamheid gesloten met de Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij A4 Zone West (hierna GEM). Ook het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft toen een convenant gesloten met de GEM. In het convenant dat wij hebben gesloten zijn afspraken gemaakt over de borging van de 27 duurzaamheidsmaatregelen, die gedefinieerd zijn in het medio 2011 door u vastgestelde Integraal Ontwikkelplan A4 Zone West.

In het convenant is tevens afgesproken dat er jaarlijks een voortgangsrapportage wordt opgesteld. Deze door de GEM opgestelde rapportage, die als bijlage bij deze brief is gevoegd, willen we u graag onder de aandacht brengen omdat wij net als u het belang van een duurzame ontwikkeling van A4 Zone West ondersteunen. Deze duurzame ontwikkeling dient niet op zichzelf te staan, maar verbonden te zijn met de duurzame ontwikkeling van omliggende gebieden, zoals Park 20|20. Daarover is al een eerste gesprek gevoerd met William McDonough en we zijn voornemens om het ASU Global Sustainability Solutions Center te vragen om dit concreter uit te werken.

A4 Zone West streeft er naar de meest duurzame logistieke werklocatie te worden in Europa. De invulling van duurzaamheid in A4 Zone West uit zich globaal in twee basisgedachten:

1. Het uitvoeren van concrete projecten met de nu beschikbare methoden en technieken op het gebied van duurzaamheid (korte termijn) gebruik makend van de afspraken uit de twee convenanten.
2. Het nastreven van de hoogst haalbare score binnen BREAAAM Gebiedsontwikkeling door middel van een dynamisch groeiproces (lange termijn).

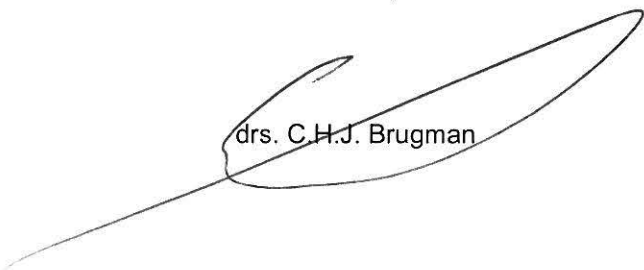
In 2012 zijn een aantal belangrijke stappen gezet, welke we hieronder beknopt hebben weergegeven:

- Er zijn twee convenanten getekend tussen de GEM en de gemeente Haarlemmermeer en het Hoogheemraadschap van Rijnland;
- A4 Zone West is gestart met het certificeringstraject BREEAM-gebied voor de planfase. Begin november 2012 is de A4 Zone West geregistreerd bij de Dutch Green Building Council. Dit is de eerste stap in het certificeringsproces;
- Er is een dashboard ontwikkeld waarin de maatregelen gemonitord worden en waarin de borgingmogelijkheden worden benoemd;
- Het waterstructuurplan A4 Zone West is in samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland afgerond en in de aandeelhoudersvergadering vastgesteld. Het waterstructuurplan fase 1 is in de afrondende fase en op diverse thema's zijn onderzoeken gestart;
- Er is gestart met de voorbereidingen van het energieplan. Er zijn onderzoeken gedaan naar technische mogelijkheden zoals een Warmte-Koude-Opslag en er heeft een marktconsultatie plaats gevonden.
- Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten inzake grootschalige proefteelt van Olifantsgras als uitwerking van de Green Deal tussen het Ministerie van EL&I en de Miscanthusgroep.

Naast de in deze brief genoemde initiatieven spelen er vele andere duurzame initiatieven in de polder, waarvan een groot deel valt onder het 'Programma Duurzaamheid'. Hierover rapporteren wij in de 'Monitor Ruimte voor Duurzaamheid 2012', welke voorafgaand aan de voorjaarsrapportage aan u ter beschikking zal worden gesteld.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

drs. C.H.J. Brugman

drs. Th.L.N. Weterings

Voortgangsrapportage Duurzaamheid A4 Zone West

Van	Dick van der Harst
Datum	28 november 2012
Betreft	Voortgangsrapportage Duurzaamheid A4 Zone West

Ter informatie

Achtergrond vanuit het convenant

In het duurzaamheidsconvenant tussen GEM A4 zone west en gemeente Haarlemmermeer is afgesproken om eenmaal per jaar een voortgangsrapportage op te stellen. Hierin geeft GEM A4 Zone West aan welke voortgang is geboekt in de realisatie dan wel borging van de duurzaamheidsmaatregelen, zoals gedefinieerd in het Integraal ontwikkelingsplan. Dit is de eerste voortgangsrapportage duurzaamheid van A4 Zone West.

De voortgangsrapportage is 28 november 2012 besproken met de taskforce ACT. De taskforce heeft de rapportage positief ontvangen. De voortgangsrapportage zal met een gemeentelijk notitie aan de Raad van de Gemeente Haarlemmermeer voorgelegd worden.

Samenvatting

De invulling van duurzaamheid in A4 Zone West uit zich globaal in twee basisgedachten:

1. Het nastreven van de hoogst haalbare score binnen BREAAAM Gebiedsontwikkeling door middel van een dynamisch groeiproces.
1. Het uitvoeren van concrete projecten met de nu beschikbare methoden en technieken op het gebied van duurzaamheid (korte termijn) gebruik makend van de afspraken uit de twee convenanten. Hierbij wordt steeds gekeken naar de opgestelde duurzaamheidsambities in combinatie met de business case. Mocht een project echt geen haalbare business case opleveren dan wordt er gezocht naar alternatieven waarbij de hoge duurzaamheidsambities nooit uit het oog verloren worden.

Resultaten 2012

De volgende concrete resultaten zijn geboekt in 2012:

- Twee convenanten zijn getekend met respectievelijk de gemeente Haarlemmermeer en Hoogheemraadschap Rijnland.
- GEM A4 Zone West is gestart met het certificeringstraject BREEAM-gebied van de planfase. Begin november 2012 is zij geregistreerd bij de DGBC, dat is de eerste stap in het proces.
- Er is een dashboard ontwikkeld waarin de maatregelen gemonitord worden en waarin de borgingmogelijkheden worden benoemd.
- Het waterstructuurplan A4 Zone West is in samenwerking met Hoogheemraadschap Rijnland afgerond en in de AvA vastgesteld. Dit plan is vervolgens uitgewerkt in een waterhuishoudingsplan A4 Zone West. Het conform de convenanten door Hoogheemraadschap Rijnland en de AvA vast te stellen waterhuishoudingsplan fase 1.1 is in de afrondende fase en op diverse thema's zijn onderzoeken gestart.
- Er is gestart met de voorbereidingen van het energieplan. Er zijn onderzoeken gedaan naar technische mogelijkheden zoals WKO. Er heeft een marktconsultatie plaats gevonden.
- Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de GEM, DLG, Altera en de Miscanthusgroep betreft grootschalige proefteelt Olifantsgras als uitwerking van de Green Deal tussen Ministerie van EL&I en de Miscanthusgroep.

Voortgangsrapportage Duurzaamheid A4 Zone West
Versie 2012

28-11-2012

Inhoudsopgave

1. Inleiding strategie Duurzaamheid A4 Zone West	p.2
1.2 Convenanten	p.4
1.3 Borging en flexibiliteit	p.4
2. BREEAM	p.6
2.1 Waarom een BREEAM-certificaat?	p.6
2.2 De weg er naar toe en de stand van zaken	p.6
3. Dashboard	p.7
3.1 Algemeen	p.7
3.2 Hoe werkt het dashboard	p.7
4. Status duurzaamheid A4 Zone West	p.8
4.1 Clean Logistics	p.8
4.1.1 Clean logistics	p.8
4.1.2 HST Cargo	p.8
4.1.3 Aansluiting Stationsgebied	p.9
4.1.4 (H)OV	p.9
4.2 Kringlopen; energie en water	p.9
4.2.1 Energie	p.9
4.2.2 Water – convenant Rijnland	p.10
4.3 Duurzame materialen openbare ruimte	p.11
4.4 Flexibiliteit & lokale structuren	p.11
4.5 Aansluiting op omliggende initiatieven	p.11
4.6 Grootschalige proefteelt Olifantsgras/biobased economy	p.12

Bijlagen:

Bijlage 1 Convenant Gemeente Haarlemmermeer/A4 Zone West

Bijlage 2 Convenant Hoogheemraadschap Rijnland/A4 Zone West

Bijlage 3 Dashboard

1 Inleiding duurzaamheidsstrategie A4 Zone West

A4 Zone West heeft de ambitie uitgesproken om het meest innovatieve en duurzame logistieke bedrijventerrein van Europa te worden en daarmee de internationale concurrentiepositie van luchthaven Schiphol en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) te versterken. Hiermee geeft A4 Zone West invulling aan de ambitie van 'Amsterdam Connecting Trade (ACT)'.

In juni 2011 is er door A4 Zone West het integraal ontwikkelingsplan (IOP) opgesteld. Het IOP is gebaseerd op drie belangrijke pijlers:

1. Duurzaamheid
2. Multimodaliteit
3. Beyond Logistics (ofwel logistieke innovatie).

In het IOP is de ambitie neergelegd om een nieuw, multimodaal super knooppunt te ontwikkelen, wat als vliegwiel dient voor het meest duurzame vestigingsmilieu in Europa. In dit IOP zijn er dan ook hoge duurzaamheidsambities neergelegd.

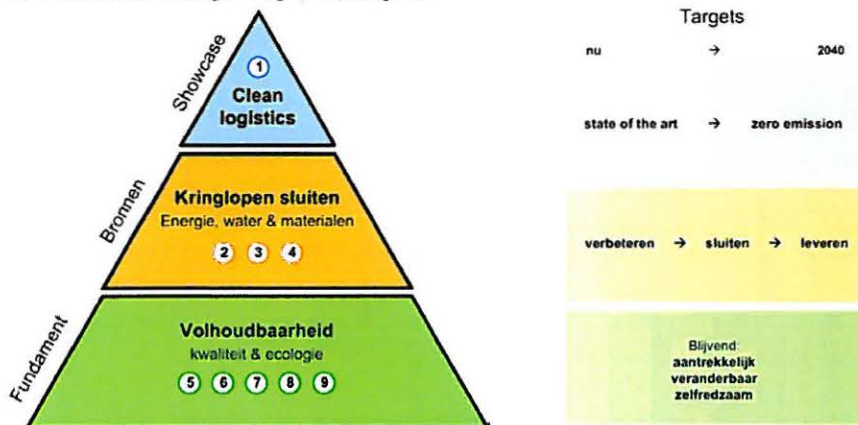
Het begrip wordt vaak uitgelegd als het toepassen van enkele concrete maatregelen (zoals energiebesparing of groene daken) om te komen tot milieuwinst. Echter duurzaamheid in A4 Zone West is verweven in het gehele concept: van proces tot uitvoering en van inrichting tot management. Daarom is duurzaamheid integraal opgenomen in de verschillende kaders en planproducten.

Duurzaamheid begint voor A4 Zone West bij mobiliteit en logistiek: de 'Clean Logistics'. Het bieden van verschillende, innovatieve modaliteiten voor vracht- én personenvervoer binnen één gebied is uniek en sluit direct aan op de plannen van de Europese Commissie om te komen tot een duurzaam Europees transportsysteem.

De invulling van duurzaamheid in A4 Zone West uit zich globaal in twee basisgedachten:

2. Het nastreven van de hoogst haalbare score binnen BREAAAM Gebiedsontwikkeling door middel van een dynamisch groeiproces.
3. Het uitvoeren van concrete projecten met de nu beschikbare methoden en technieken op het gebied van duurzaamheid gebruik makend van de afspraken uit de twee convenanten. Hierbij wordt steeds gekeken naar de opgestelde duurzaamheidsambities in combinatie met de business case. Mocht een project echt geen haalbare business case opleveren dan wordt er gezocht naar alternatieven waarbij de hoge duurzaamheidsambities nooit uit het oog verloren worden.

Om dit te bereiken zijn er in het IOP 27 maatregelen gedefinieerd. Deze zijn gegroepeerd volgens de thema's uit de onderstaande duurzaamheidspiramide. Deze sluit op zijn beurt weer aan op de hoofdstukindeling van de Guidance van ACT: fundament (volhoudbaarheid), Bronnen (Kringlopen als Energie, water & grondstoffen) en showcase (Clean Logistics en Mobiliteit & bereikbaarheid). Daar is nog een vierde aan toegevoegd; 'strategie'.

Afbeelding 1: groepering duurzaamheidsmaatregelen t.o.v. hoofdstukindeling Guidance ACT

In onderstaand schema zijn de maatregelen weergegeven. Hierin staat aangegeven wat de status is en in welke documenten ze zijn opgenomen. In hoofdstuk 4 wordt meer toelichting gegeven per maatregel.

Clean Logistics: zeer goed bereikbaar door een gevarieerd en uniek aanbod van schoon vervoer voor mensen en goederen		Geborgd in	Status*
1	OLV met rechtstreekse aansluiting op Schiphol	In onderzoek	☹️
2	HST Cargo	In onderzoek	☹️
3	Rechtstreekse aansluiting op station Hoofddorp en Zuidtangent	In onderzoek	☹️
4	Collectief parkeren	PvE bouwiniciatieven	👉
5	HOV	Inrichtingsplan	👉
6	Goede fietsstructuur	Inrichtingsplan	☹️
7	Transferium A4	Inrichtingsplan	👉
Kringlopen: toepassing van schone energiebronnen, hergebruik van water en duurzame materialen			
8	Alle bruikbare dakoppervlakken worden aangewend voor duurzame maatregelen	PvE bouw	👉
9	Energie wordt zoveel mogelijk op cluster- of deelgebiedniveau opgewekt	Energietender	👉
10	Alle schone oppervlakken worden 100% afgekoppeld naar water- of infiltratiesystemen	Inrichtingsplan	☹️
11	Zuiveren van zwart water in DESA's (decentrale sanitatie)	Inrichtingsplan	☹️
12	Flexibel peilbeheer	Inrichtingsplan	☹️
13	Compacte, geclusterde, gebouwen en voorzieningen	PvE bouwiniciatieven	👉
14	Toepassing van duurzame materialen in openbare ruimte	Inrichtingsplan	👉
15	Gesloten grondbalans	Inrichtingsplan	☹️
Fundament: volhoudbaar door flexibele kavelgrootte, functie en inrichting naar gelang de marktvraag			
16	Flexibiliteit op korte termijn	Ontwikkelstrategie	😊
17	Flexibiliteit op lange termijn	Ontwikkelstrategie/ Inrichtingsplan	👉
18	Respect voor en versterking van het landschap	Inrichtingsplan	😊
19	Strategische reserveringen voor toekomstige voorzieningen	Inrichtingsplan	😊
20	Aansluiting op lokale structuren	Inrichtingsplan	😊
21	Afwisseling van rust en dynamiek	Inrichtingsplan	👉
22	Een zelfredzame en daarmee robuuste groen- en waterstructuur	Inrichtingsplan	☹️
Strategie: sturing op de maatregelen en profiteren van de waardeontwikkeling van het gehele gebied			
23	Parkmanagement	In onderzoek	👉
24	Gebiedsfondsen	In onderzoek	👉
25	Fasering	Ontwikkelstrategie	😊
26	Vraaggericht ontwikkelen	Ontwikkelstrategie	😊
27	Aansluiting op omliggende initiatieven (zoals Programmaplan Ruimte voor duurzaamheid)	In onderzoek	👉

* kleur = (deels) in fase 1.1 Wit = Toekomstige inrichting/ meegenomen in bestemmingsplan/beeldkwaliteitsplan (zie ook dashboard (bijlage 3))

1.2 Convenanten

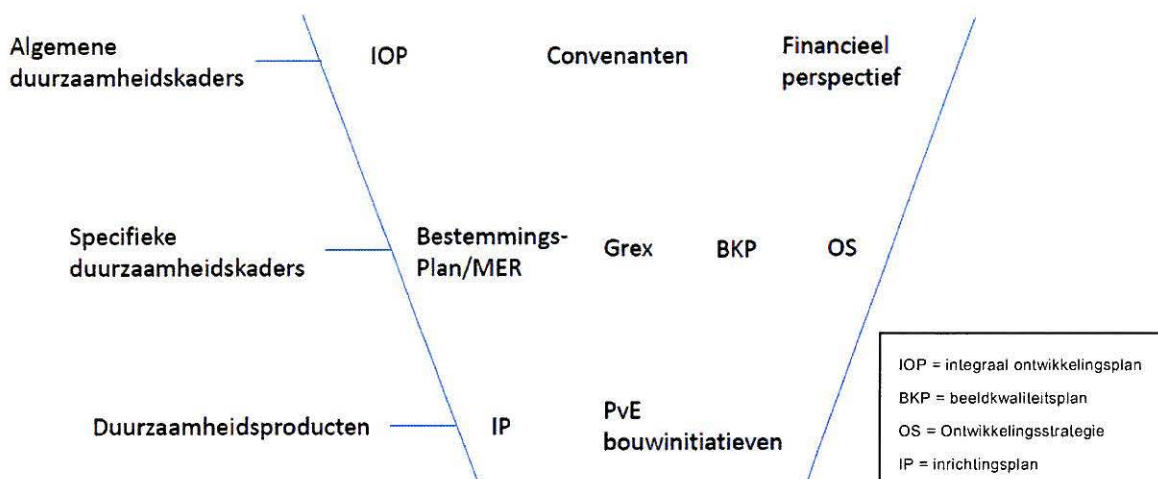
Bovenstaande maatregelen zijn allen reeds vastgelegd in convenanten met de gemeente en het Hoogheemraadschap van Rijnland. In de convenanten zijn afspraken vastgelegd over het proces om te komen tot de uitwerking en borging van de ambities. Feitelijk wordt in deze convenanten verzocht om gezamenlijk 'relevante' afspraken te maken over welke maatregelen onderzocht en geïmplementeerd gaan worden. Het convenant met de Gemeente Haarlemmermeer (zie bijlage 1) is daarmee vooral bedoeld als middel om de gezamenlijke agenda voor de komende tijd vast te leggen en minder om al detailafspraken over de inhoudelijke uitwerking vast te leggen. Deze volgen namelijk uit de producten en documenten, die in de komende periode gezamenlijk worden uitgewerkt en vastgelegd. Het convenant dat afgesloten is tussen A4 Zone West en de gemeente Haarlemmermeer is aangegaan voor een bepaalde duur van 5 jaar.

Met het Hoogheemraadschap Rijnland is in het convenant (zie bijlage 2) het hoofdoel gesteld om gezamenlijk voor A4 Zone West; een robuust en toekomst vast watersysteem te realiseren, dat zo schoon mogelijk en zo weinig mogelijk water afvoert. Met het afronden en goedkeuren van het nieuwe waterstructuurplan en het waterhuishoudingsplan fase 1 zal dit convenant formeel afgerond worden. Dit plan is nu in de kritische afrondende fase.

1.3 Borging en flexibiliteit

Zoals hierboven genoemd is duurzaamheid voor A4 Zone West meer dan een set uitvoeringsmaatregelen. Borging van duurzaamheid in het gehele proces is belangrijk. Om deze duurzame voortgang en borging te monitoren is er een dashboard opgesteld (zie ook hoofdstuk 3).

De borging van de maatregelen wordt in elk kader en planproduct van het ontwikkelingsproces van A4 Zone West gezien. In elk kader wordt gekeken naar wat de ambitie en het uitgangspunt is en wat de mogelijkheden op dat moment (economisch, technisch, etc.), maar ook hoe de maatregelen innovatief en flexibel blijven voor de toekomst. Daarom is duurzaamheid ook integraal opgenomen in het financieel perspectief. Er is geen apart budget voor duurzaamheid, maar dit is integraal opgenomen in de planontwikkelingskosten van alle kaders en producten.

Afbeelding 2: borging van duurzaamheid in planvorming A4 Zone West

Naast het borgen van de maatregelen in de verschillende projectdocumenten, kunnen de duurzaamheidsmaatregelen het beste inzichtelijk en expliciet gemaakt worden door ze een ruimtelijke component te geven. Op die manier komen ze vanzelfsprekend ook op tekeningen en berekeningen terecht en kan worden bepaald wie nu voor welke nadere uitwerking verantwoordelijk is. A4 Zone West streeft hier zoveel mogelijk naar.

Zoals aangegeven is flexibiliteit belangrijk voor A4 Zone West, zowel op korte - als lange termijn. In deze voortgangsrapportage richten we ons primair op fase 1.1 van A4 Zone West. Dit omdat dit het eerste deel is dat wordt ontwikkeld.

Afbeelding 3: fase 1.1 A4 Zone West

2. BREEAM-NL: beoordelen van duurzaamheidsprestaties

2.1 Waarom een BREEAM-certificaat?

Het keurmerk BREEAM-NL Gebiedsontwikkeling beoordeelt de duurzaamheidsprestaties van gebiedsontwikkelingen. Vanaf september 2011 is dit keurmerk operationeel. De Dutch Green Building Council geeft de certificaten bij de keurmerken uit.

In het IOP is aangegeven dat één van de basisgedachten bij duurzaamheid is: *“Het nastreven van een topscore binnen BREEAM Gebiedsontwikkeling door middel van een dynamisch groeiproces (lange termijn). Met het instrument BREEAM wordt deze groei gemonitord. Hierbij wordt in ieder geval aangesloten op de drie certificeringfasen van de DGBC (Planfase, Realisatiefase en Beheerfase).”*

Hiermee komt A4 Zone West tegemoet aan de wens van de aandeelhouders om (de voortgang van) duurzaamheid expliciet te meten met BREEAM Gebiedsontwikkeling. Ook wordt invulling gegeven aan de wens voor een meetinstrument, waarmee aan iedere betrokken partij zichtbaar kan worden gemaakt wat we verstaan onder duurzaamheid. Een BREEAM-certificaat moet het project dus zowel helpen met het internationaal meetbaar maken van de eigen totale duurzaamheidsambitie als met de branding en verkoop van het terrein. Hierbij is het belangrijk op te merken dat het een *meetinstrument* is en geen *doel* op zich.

2.2 De weg er naar toe en de stand van zaken

De certificering van BREEAM vindt in de periode tot 2023 twee keer officieel plaats met de daarbij behorende investeringspieken in 2013 en 2018, terwijl in de jaren tussendoor met betrekking tot de certificering de vorderingen op het gebied van duurzaamheid worden gemonitord. A4 Zone West is op dit moment gestart met het certificeringstraject van de planfase. Begin november 2012 is A4 Zone West geregistreerd bij de DGBC. Dat is de eerste stap in het proces.

Om het BREEAM gebiedscertificaat daadwerkelijk te verkrijgen is er een pre-assessment en assessment nodig. Het pre-assessment is bedoeld als een QuickScan; een korte inventarisatie van de stand van zaken en haalbare doelen. Daarnaast is het bedoeld om gezamenlijk de scope van het certificeren te bepalen. Afhankelijk van de uitkomst van de pre-assessment volgt de registratie bij DGBC. Daarna begint de assessment. Deze bestaat voornamelijk uit het verzamelen en motiveren van de bewijslast. Als het dossier volledig is opgebouwd, zal een onafhankelijke assessor het dossier beoordelen en bij een positief besluit het certificaat uitreiken. De verwachting is dat A4 Zone West haar BREEAM-certificaat voor de planfase in 2013 uitgereikt zal krijgen.

Een BREEAM certificaat is vijf jaar geldig en dient dus te worden hernieuwd. Daarnaast kent elke fase een eigen certificaat. Dit betekent dat je in elke fase een nieuw certificaat moet aanvragen. Voor de gehele certificering (dus hernieuwing en/ of certificaat voor een nieuwe fase) is een totaalbedrag gereserveerd voor twaalf jaar (2012 -2023) van € 112.000,-. De kosten worden verdeeld tussen de gemeente Haarlemmermeer en de GEM A4 Zone West. In oktober 2012 is de gemeente akkoord gegaan met de verdeelsleutel van de totale kosten van 85/15. Dit betekent dat de gemeente een totale bijdrage doet van €16.800,-.

3. Dashboard

3.1 Algemeen

In de afgelopen periode is door A4 Zone West een dashboard ontwikkeld (zie bijlage 3). In dit dashboard zijn de 27 duurzaamheidsmaatregelen SMART gemaakt. SMART staat voor: **S**pecifiek; **M**eetbaar; **A**anvaardbaar; **R**ealistisch en **T**ijdgebonden. Het dashboard fungeert als een monitor, maar ook als een sturingsinstrument. Daarmee is het ook een belangrijk instrument ten behoeve van de BREEAM-assessments.

3.2 Hoe werkt het dashboard?

In het dashboard is aangegeven:

- wat de gewenste score is en hoe deze behaald kan worden;
- hoe de maatregel geborgd is in de verschillende kaders. Hier betreft het niet alleen de interne kaders van het project, maar ook de kaders van het gemeentelijk beleid (Bestemmingsplan, MER, etc.);
- wat de huidige status is van de verschillende maatregelen.

Naast monitor en sturingsdocument zal het dashboard ook voor communicatie doeleinden gebruikt kunnen worden.

4. Status Duurzaamheid A4 Zone West

Op de volgende bladzijden wordt per duurzaamheidsmaatregelen de status, het risico en de rol van gemeente besproken.

4.1 Clean Logistics (maatregel 1, 2, 3 en 5)

4.1.1 Ongestoord Logistieke Verbinding met rechtstreekse aansluiting op Schiphol

De uitwerking van de Ongestoord Logistieke Verbinding is van belang voor A4 Zone West, ter verbinding van de (tijdelijke) HST-Cargo terminal, het logistieke kerngebied van A4 Zone West en mogelijk het Entreegebied A4 Zone West en andere terreinen zoals De Hoek, met het luchthavenplatform van Schiphol.

Status: Een ongestoord logistieke verbinding is, met de aanleg van de N201+, gegarandeerd tot 2020 en mogelijk tot enkele jaren daarna (OLV fase 1). In 2012 is in de Cockpit ACT besloten om het voorkeustracé voor de OLV na 2020 (fase 2) aan de Westzijde van de A4 verder uit te werken, om in 2013 tot besluitvorming over te gaan na uitwerking van de technische problemen. Een voorlopig ontwerp wordt, wanneer de technische knelpunten oplosbaar blijken, samen met een financieringsvoorstel en business case voorgelegd ter besluitvorming. A4 Zone West zoekt momenteel naar oplossingen voor de technische knelpunten en gaat starten met het opstellen van een voorlopig ontwerp. Daarnaast werkt A4 Zone West aan het gereed krijgen van het financieringsvoorstel en aan het vastleggen van (juridische) afspraken met partners en grondeigenaren. Tot slot zal A4 Zone West de beheerconstructie uitwerken.

Risico: Een tweetal technische knelpunten voor de aanleg van de OLV fase 2 (na 2020) is gedefinieerd. De eerste betreft een ruimtelijke reservering van Rijkswaterstaat voor uitbreiding van de parallelstructuur van de A4 op een deel van het voorkeustracé van de OLV. De tweede betreft de passage van de OLV met de nieuw aangelegde afslag van de A4/N201+ ter hoogte van Beukenhorst. Hier speelt ook de aanleg van een nieuwe hoofdgasleiding (Beverwijk-Wijngaarden) een belangrijke rol. Over beide knelpunten wordt gesproken met de belanghebbende partijen. De financiële haalbaarheid van de oplossingsmogelijkheden van de knelpunten is op zichzelf ook een knelpunt. Financieel gezien bestaat ook het knelpunt dat oplossingen voor de technische knelpunten niet haalbaar lijken.

Rol gemeente: Van de gemeente wordt verwacht dat zij actief bijdraagt, voor eigen rekening vanuit betrokken gemeentelijke projecten als De Hoek en herbesteding N201/Kruisweg aan de verkeerskundige en civiel-technische uitwerking van de OLV fase 2. Daarnaast is in het convenant opgenomen dat de gemeente alle vereiste publiekrechtelijke medewerking aan de uitvoering van de plannen verleent, zonder aantasting van de bevoegdheden van de raad en hogere machten.

4.1.2 HST Cargo

Status: Het project HST Cargo bestaat uit de HST Cargo Terminal en de Nederlandse en Europese infrastructuur van de HST Cargo. Het programmabureau heeft het opdrachtgeverschap voor de specifieke uitwerking van de HST Cargo Terminal gedelegeerd aan GEM A4 zone west. Het betreft de detailuitwerking van de tijdelijke locatie, het consolidatiepunt en de verbindingsweg. Komend jaar zal A4 Zone West het uitzetten, begeleiden en afstemmen van onderzoeken m.b.t. de tijdelijke locatie van de HST-Cargo terminal oppakken. De externe kosten voor de uitwerking van de tijdelijke locatie zijn voor rekening van GEM A4 zone west.

Het gebruik van de infrastructuur wordt daarnaast verder voorbereid. Het gaat hier om de Nederlandse infrastructuur en de Europese infrastructuur. De Europese infrastructuur wordt vanuit programmabureau ACT bekostigd en uitgewerkt via CAREX en TEN-T. Voor Nederland gaat het om het verder brengen van het dossier met I&M/Spoor en regionale samenwerkingspartners/belanghebbenden (waaronder gemeente Haarlemmermeer); dit zal GEM A4 Zone West vooral samen met het programmabureau ACT oppakken. De aansturing hiervoor ligt bij het programmabureau ACT.

Risico: De technische ontwikkeling van de tijdelijke locatie lijkt vooralsnog geen directe problemen op te leveren alhoewel deze ontwikkeling wel als uitdagend kan worden omschreven. Zodra knelpunten bekend

worden, zullen deze direct worden gedeeld. De realisatie van de Nederlandse en Europese infrastructuur is daarnaast zeer onzeker en betekent een groot risico. Het risico ligt vooral in de afwachtende houding van de betrokken partijen, waarbij alle energie nu wordt gestoken in het in beweging krijgen van betrokken partijen om het project actief uit te werken en tot ontwikkeling te brengen. Tot slot is het gereed komen van een commerciële business case voor een railoperator (op Europees niveau) t.b.v. de operatie van een goederenlijn ook een knelpunt. Hier wordt in Europees verband op gestuurd, waarbij de invloed van A4 Zone West en ACT slechts als zeer beperkt kan worden beschouwd.

Rol gemeente: Van de gemeente wordt inzet gevraagd bij het activeren van betrokken partijen om de Nederlandse infrastructuur gereed te krijgen. Daarnaast wordt ook inzet gevraagd rondom de juridisch-planologische inpassing van de tijdelijke locatie en de toegang tot de locatie i.c.m. de (nieuwe en/of verbrede) Bennebroekerweg (mogelijk in 2013, maar meer waarschijnlijk in 2014).

4.1.3 Aansluiting Stationsgebied

Status: In overleg met gemeente Haarlemmermeer is A4 Zone West actief met het uitwerken van een goede ontsluiting (o.a. fietsverkeer) vanuit A4 Zone West op het OV-netwerk van het stationsgebied. Dit doet A4 Zone West door het ontwerp samen met betrokken partijen (waaronder gemeente Haarlemmermeer en het Kwaliteitsteam A4 Zone West) verder uit te werken als integrale opgave.

Risico: Ten eerste werkt de gemeente nog aan de integrale visie op de herinrichting van het gehele stationsgebied. Het aansluiten vanuit A4 Zone West op dit gebied is derhalve, vooruitlopend op deze visie, een kwestie van gezamenlijk anticiperen. De aansluiting van het fietsverkeer vanuit A4 Zone West, in combinatie met de ligging van de busbanen, is een belangrijk knelpunt. Dit punt is belangrijk voor het behalen van de gewenste modal split in A4 Zone West.

Rol gemeente: Van de gemeente wordt gevraagd om het proces tot het opstellen van de visie op het Stationsgebied zo snel mogelijk op te starten. Daarnaast wordt gevraagd om, parallel aan het vorige, met A4 Zone West de verbinding tussen het stationsgebied en A4 Zone West (in ieder geval voor een tijdelijke situatie) uit te werken.

4.1.4 (H)OV

Status: A4 Zone West zal in samenwerking met de gemeente Haarlemmermeer en de Stadsregio Amsterdam (SRA) het HOV-traject oppakken. Binnen het beeldkwaliteitsplan, het bestemmingsplan en het inrichtingsplan worden HOV halte locaties en routes meegenomen.

Risico: het HOV traject moet nog opgestart worden.

Voorstel: Op dit moment wordt door bovenstaande partijen onderzocht wat de mogelijkheden voor HOV zijn. A4 Zone West zal hierbij meesturen bij de ontwikkeling door derde partijen en de realisatie van HOV haltes binnen A4 Zone West.

Rol gemeente: (vanuit het convenant gemeente – A4 Zone West:) De gemeente voert een actieve lobby richting de Provincie Noord-Holland en de Stadsregio Amsterdam om de HOV-verbinding Bollenstreek-Schiphol (HOV Bennebroekerweg) en de HOV-verbinding Alphen aan de Rijn-Schiphol op korte termijn gerealiseerd te krijgen. Partijen willen, indien aan de orde, overwegen om een extra, financiële bijdrage te leveren voor een versnelde realisatie van de HOV-verbindingen.

4.2 Kringlopen; energie en water

4.2.1 Energie (maatregel 8 en 9)

Energieaanbesteding

Status: A4 Zone West is bezig met de voorbereidingen voor het energieplan en heeft hierover o.a. een marktconsultatie afgerond.

Risico: Er bestaat hierin een spanning, gezien de marktgerichte ontwikkeling van A4 Zone West, tussen de marktafhankelijkheid en gebouw gebonden voorzieningen enerzijds en het voorzien in basisvoorzieningen anderzijds.

Voorstel: In de huidige voorbereiding zal op bovenstaande spanning een adequaat antwoord gevonden moeten worden.

Rol gemeente: ontwikkelingen rondom het energieplan voor A4 Zone West worden met de gemeente afgestemd. De gemeente zal intern afstemmen welke rol zij hierin zal vervullen en hoe zij hieraan zal bijdragen.

4.2.1 Water – Convenant Rijnland (maatregel 10, 11 en 12)

Zuiveren zwart water - Decentrale sanitatie

Status: In het convenant met Rijnland is al geconstateerd dat decentrale sanitatie, vanwege de geringe afvalstromen binnen A4 Zone West, waarschijnlijk niet haalbaar zal zijn.

Risico: In verder onderzoek is bevestigd dat de business case voor decentrale sanitatie binnen A4 Zone West niet haalbaar is, zowel vanuit economisch als technisch oogpunt. Als alternatief is voorgesteld te kiezen voor aansluiting op de rioolwaterzuivering van Rijnland.

Voorstel: Conform het convenant, zal in nader onderzoek met de gemeente Haarlemmermeer, Rijnland en GEM A4 Zone West nagegaan worden welke alternatieven voor het afvoersysteem wel interessant kunnen zijn.

Rol gemeente: (vanuit het convenant gemeente – A4 Zone West:) Partijen stellen gedurende de looptijd van dit convenant, in ieder geval samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland, de exacte onderzoeksvraag vast. Daarnaast bepalen zij met welke andere partijen zij de onderzoeksvraag op welke wijze willen invullen. Hierbij wordt tevens bepaald hoe de kosten voor dit onderzoek door de betrokken partijen worden gedeeld. De gemeente zal intern afstemmen welke rol zij hierin zal vervullen en hoe zij eventueel hieraan financieel zal bijdragen.

Hemelwater 100% afkoppelen

Status: Voor het afkoppelen van hemelwater worden toepassingen onderzocht die de uiteindelijke waterkwaliteit van het oppervlaktewater extra kunnen verhogen. Daarbij is gekeken naar mogelijke toepassingen van filtersystemen op drie niveaus:

- Gebouw gebonden: hier liggen kansen in het gebruik van hemelwater voor bijvoorbeeld toiletspoeling binnen gebouwen als hotels, (wordt nader onderzocht bij vervolg decentrale sanitatie) en zal water vanaf andere dakoppervlakken zoals in het logistieke kerngebied op het open wateroppervlak worden aangesloten (geen lozing op het riool).
- Voorterreinen: aquaflow is een mogelijkheid voor afvoer van hemelwater via filtersystemen naar het open wateroppervlak. Omdat aquaflow op de private kavels aangelegd zal moeten worden, is er onzekerheid of potentiële eindgebruikers dit zullen toepassen. Met name binnen het logistiek kerngebied afhankelijk van kavelgrootte, is dit toepasbaar.
- Openbare wegen: Hoogheemraadschap Rijnland heeft aangegeven voorkeur te hebben geen helofytenfilters toe te passen. Omdat de helofytenfilters op enige afstand van de inzamellocaties liggen, is het noodzakelijk het water naar de filters te verpompen. Dit wordt met name vanuit het beheeraspect echter niet duurzaam geacht. Gemeente heeft vanuit beheeraspecten ook kanttekeningen geplaatst bij het toepassen van de helofytenfilters i.v.m. risico op verkeerde aansluitingen. Een alternatief wordt momenteel onderzocht, zoals het afvoeren van water via de wegbermen.

Risico: Genoemde technieken hebben vanuit financieel of beheer oogpunt knelpunten. Gezocht moet worden naar aanvullende budgetten en/of alternatieven.

Voorstel: In een vervolgspraak met gemeente en Rijnland, mogelijke alternatieven meenemen in verdere uitwerking van waterhuishoudkundig plan fase 1.1.

Rol gemeente: De gemeente zal intern afstemmen welke rol zij hierin zal vervullen en hoe zij eventueel financieel hieraan zal bijdragen.

Flexibel peilbeheer

Status: Flexibel peilbeheer is als uitgangspunt gehandhaafd in het inrichtingsplan.

Risico: Voor flexibel peilbeheer is de bestaande bebouwing langs de Rijnlanderweg een belangrijk aandachtspunt. Indien het peil wijzigt kan dit consequenties hebben voor de bestaande bebouwing. Dit zou voorkomen kunnen worden door rond de Rijnlanderweg de fluctuaties van het waterpeil met drainage te beperken. Er moet in overleg met Rijnland nog gezocht worden naar de maximale hoeveelheid mogelijk te realiseren open water gegeven de bodemgesteldheid en de te verwachten beperkingen van het nieuwe LIB.

Voorstel: Overeenkomstig het convenant met Rijnland en het convenant met de gemeente Haarlemmermeer, zal nader overleg moeten plaatsvinden tussen GEM A4 Zone West, gemeente Haarlemmermeer en Hoogheemraadschap Rijnland over de uiteindelijke business case en verdeling van eventuele bijkomende kosten.

Rol gemeente: Indien aanvullend budget nodig is om gesignaleerde knelpunten op te lossen kan de gemeente overwegen bij te dragen hierin. Indien deze maatregel (toch) niet haalbaar blijkt kan de gemeente meedenken over mogelijke alternatieven.

Er zal voor het eerst in de Haarlemmermeer een meetlat water worden opgezet door Rijnland i.s.m. de gemeente die duurzaamheid van het watersysteem meetbaar maakt. GEM staat hier positief tegenover.

4.3 Duurzame materialen openbare ruimte (maatregel 14)

Toepassing van duurzame materialen in de openbare ruimte

Status: Duurzaamheid is een belangrijk aspect voor de materiaalkeuzes. Dit is tevens opgenomen in het beeldkwaliteitsplan en programma van eisen voor het inrichtingsplan fase 1.1. Aandachtspunt hierbij is dat gezamenlijk met de gemeente Haarlemmermeer moet worden bekeken hoe er omgegaan wordt met de materiaalkeuze. Het DIOR (Duurzame Inrichting Openbare Ruimte) is hierbij een belangrijke leidraad.

Risico: Het DIOR is nu nog niet vastgesteld. Daarnaast heeft de gemeente gekozen voor gebruik van GRI richtlijnen. A4 Zone West hanteert op verzoek van de aandeelhouders de BREEAM certificering.

Voorstel: Afstemming van de gehanteerde richtlijnen vanuit de gemeente Haarlemmermeer, en hoe deze aansluiten op de ontwikkeling van A4 Zone West. De gemeente zal intern afstemmen welke rol zij hierin zal vervullen en hoe zij eventueel financieel hieraan zal bijdragen.

4.4 Flexibiliteit & lokale structuren (maatregel 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25 en 26)

Status: Flexibiliteit (korte termijn, 16) is in de ontwikkelstrategie als speerpunt meegenomen. Ook wordt dit meegenomen in het inrichtingsplan fase 1.1. Het Rijnlanderladdergebied (18 en 20) wordt in een later inrichtingsplan uitgewerkt. Er worden wel al een aantal strategische reserveringen voor punten als HOV, OLV, HST cargo terminal en ruimtereserveringen voor warmte-koude opslag in het inrichtingsplan fase 1.1 meegenomen (19). Momenteel wordt gewerkt aan de groen-water structuur (22, zie paragraaf 4.2. Water – convenant Rijnland). Parkmanagement (23) en gebiedsfonds (24) worden volgend jaar vanuit de ontwikkelstrategie nader uitgewerkt. Fasering (25) en vraaggericht ontwikkelen (26) zijn eveneens al meegenomen in de ontwikkelstrategie.

Risico: Groen-water structuur is reeds benoemd bij paragraaf 4.2.

Voorstel: Bij uitwerking van de ontwikkelingstrategie, de duurzaamheidsmaatregelen meenemen en middels het Dashboard de borging van deze duurzaamheidsmaatregelen vastleggen.

Rol gemeente: (vanuit het convenant gemeente – A4 Zone West:) De gemeente verleent proactief haar assistentie en medewerking bij de totstandkoming van goede aansluitingen op omliggende structuren (onder andere weginfrastructuur, OV en water) en initiatieven (onder andere Park21, Primaviera, Beukenhorst, Geniepark). De gemeente zal intern afstemmen op welke manier deze assistentie vorm krijgt.

4.5 Aansluiting op omliggende initiatieven (Maatregel 27)

SolaRoad

Status: TNO is bezig met de voorbereiding op een pilot Solar Road, waarbij een fietspad in Noord-Holland geheel voorzien wordt van zonnecellen geïntegreerd in het wegdek. Het haalbaarheids- en materialenonderzoek wordt momenteel afgerond en de pilot zal eind 2013 starten.

Risico: Besproken is om A4 Zone West als tweede pilotlocatie te laten aanhaken vanuit de Rijnlanderweg, aangezien het materiaal dan tevens getest kan worden op gebruik door zowel fietsers als tractoren. Dit is nog niet vastgelegd in het provinciaal totaalproject en nog niet opgenomen in het inrichtingsplan A4 Zone West (geen onderdeel van fase 1.1).

Voorstel: Contact wordt gehouden met TNO om dit tijdig op te nemen in de planning voor de Rijnlanderweg.

Rol gemeente: De gemeente zal intern afstemmen welke rol zij hierin zal vervullen en hoe zij eventueel financieel hieraan zal bijdragen.

Warmtenet Schipholregio

Status: A4 Zone West is aangesloten bij de denktank warmtenet Schipholregio. Doel van deze denktank is het onderzoeken of het opzetten van een warmtenet in de regio kansrijk is. Onderdeel hiervan is de identificatie van de meest kansrijke locaties voor de start van dit warmtenet. De gedachte is om vanuit deze kansrijke locaties te onderzoeken of een warmtenetwerk gevormd kan worden en aan welke randvoorwaarden dit netwerk moet voldoen.

Risico: A4 Zone West is momenteel bezig met voorbereidingen op energie.

Voorstel: Onderzoeken of dit warmtenet interessant is voor A4 Zone West.

Rol gemeente: De gemeente zal intern afstemmen welke rol zij hierin zal vervullen en hoe zij eventueel financieel hieraan zal bijdragen. In ieder geval zal zij zorgen voor de aansluiting bij deze regionale initiatieven.

4.6 Grootschalige proefteelt Olifantsgras/Bio-based economy (maatregel 9, 18, 21 en 22)

Status: Begin 2012 heeft Dienst Landelijk Gebied (DLG) contact gelegd met de gemeente Haarlemmermeer in haar zoektocht naar gronden voor de proefteelt van Olifantsgras. DLG heeft een inspanningsverplichting in het kader van de duurzame en innovatieve 'Green Deal' tussen het Ministerie van EL&I en de Miscanthusboeren om grootschalige proefteelt van Olifantsgras nabij de luchthaven Schiphol mogelijk te maken. Vanuit de gemeente is toen gewezen op het gebied A4 Zone West en in het bijzonder de brede groenstrook gelegen langs de A4.

In april is aangegeven dat het polderlandschap langs de A4 het eindbeeld vormt, maar dat we, voordat we daar komen, een transitiefase doorlopen. Deze fase loopt van de huidige beheerfase mee met de locatieontwikkeling. Rekening houdend met de voorziene ontwikkelingen en de lopende rechten van voortgezet gebruik (betaalde pacht en om niet), resteerde een gebied van ongeveer 80 ha tussen de Rijnlanderweg en de A4, gelegen bij de op- en afrit van de A4, als mogelijke locatie voor de proefteelt.

GEM A4 Zone West heeft vanaf het begin positief gestaan tegenover het idee van grootschalige proefteelt van Olifantsgras binnen A4 Zone West vanwege de duurzaamheidsaspecten (vogelwerend en alternatieve aanwending voor onder meer katoen, plastic en brandstof).

De toepassing van Olifantsgras kan ertoe bijdragen om in de ontwikkelingsfase reeds een imago van innovatie en duurzaamheid neer te zetten voor A4 Zone West. Het aanplanten van Olifantsgras valt binnen de ambities van A4 Zone West zoals het hebben en behouden van een zelfredzame en robuuste groene structuur. Dit houdt in dat de groen/blauwe structuur zo lang mogelijk een groen karakter behoudt met respect voor en versterking van het landschap. Dit landschap zal goed aansluiten op het Geniepark en Park 21 (maatregelen 18, 21 en 22).

Door gronden beschikbaar te stellen voor dit proefproject draagt A4 Zone West bij aan de Green Deal van de overheid en daarmee aan de eventuele ontwikkeling van een biobased economycluster. Daarnaast kan het in de toekomst toe leiden dat het Olifantsgras als grondstof wordt gehanteerd voor de duurzame energievoorziening binnen A4 Zone West en eventueel haar omgeving (maatregel 9 uit het duurzaamheidskader).

Op 23 november jl is een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen GEM A4 Zone West, Wageningen Universiteit, Miscanthusgroep en DLG ten aanzien van de grootschalige proefteelt en de vorming van een platform Bio based Economy. In de nabije toekomst is de ondertekening voorzien van een Intentie-overeenkomst inzake de gezamenlijke ontwikkeling van een bio based economy cluster.

Kansen: De grootschalige proefteelt op A4 Zone West geeft invulling aan de ambities op het vlak van duurzaamheid en innovatie. Met de grootschalige proefteelt en in het verlengde daarvan de ontwikkeling van een bio based economy cluster kan invulling worden gegeven aan diverse duurzaamheidsmaatregelen van het convenant. Daarnaast kan het bio based economy cluster een organische ontwikkeling in het gebied op gang brengen.

Rol gemeente: De gemeente zal de ontwikkeling van het biobased economy cluster faciliteren in publiekrechtelijke zin en door het eventueel inzetten van revolverende fondsen.